# T086 TKL 4 (33) Luận Thánh Phật Mẫu Bát Nhã Ba La Mật Đa Cửu Tụng Nghĩa Q.hạ

*Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1516 - LUAÄN THAÙNH PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ CÖÛU TUÏNG NGHÓA Quyeån HaiÏ 603

THAÙNH PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ BA LA MAÄT ÑA CÖÛU TUÏNG TINH NGHÓA

QUYEÅN HAÏ

Nhaân ñaây hoûi: Vôùi Thaéng nghóa ñeá theá naøo laø töï taùnh? Ñaùp: Lôøi Tuïng ñaõ coù duï: Ñoù laø dôïn naéng (döông dieäm) v.v... “Dôïn naéng”: töùc laø do buïi ñaát, maët trôøi vaø tia saùng ba thöù giaû hôïp vôùi nhau. Do dôïn naéng taïo hình raát nhanh, neân vöøa môùi troâng thaáy tröôùc ñoù, sau ñaõ maát ngay. Theá neân Tuïng noùi: “Môùi thaáy ñoù, ñaõ maát roài”. Taát caû caûnh giôùi vaø moïi thöù rieâng bieät hieän coù, yù nghóa cuõng nhö theá. Tuy moãi thöù bieåu loä roõ raøng, nhöng ñeàu khoâng coù töï taùnh ñích thöïc. Vì sao? Vì caùc töï taùnh cuûa chuùng tröôùc vaø sau khoâng hoøa hôïp nhau, nghóa laø töï taùnh cuûa noù, khoâng coù töôùng nhaát ñònh. Keû ngu giöõ laáy vaø vöôùng maéc vaøo moät taùnh chuyeån ñoåi ñoù. Theá neân, taát caû ñeàu rôi vaøo neûo höõu tình theá tuïc. Laïi nöõa, ôû ñaây neáu taùnh ñoái ngaïi cuûa naêng thuû (chuû theå giöõ laáy, nhö ngöôøi v.v....) vaø sôû thuû (ñoái töôïng ñöôïc giöõ laáy nhö caûnh, vaät v.v...) roãng khoâng, khoâng coù, töùc laø töï taùnh thì thaät roõ raøng xöa nay voán khoâng sinh. Taâm phaùp phaùt hieän cuõng nhö hình boùng. Vì giaûi thích nghóa naøy, neân Tuïng Thöù Baûy Noùi: Sôû thuû nhö hình boùng Töø voâ thæ: Taâm sinh Maø Töôùng vaø Thöùc aáy Nhö hình boùng nöông nhau. Ñaây coù yù noùi, bieát caùc ñoái töôïng chaáp nhö hình boùng, töùc ñaây vaø kia raát gioáng nhau, döôøng nhö thieät. Gioáng nhau nhö theá naøo? Nhö laø hình daùng maët maøy trong göông. Nghóa laø theá naøo? Nghóa laø töø taâm sinh ra, nhöng chæ rieâng taâm cuûa keû ñoù sinh ra maø thoâi. Khi ñoù, trong taâm coù ñuû moïi thöù hình aûnh, caûnh töôùng ôû ngoaøi ñaõ chaáp laáy, vaø giöõ maõi chaúng chòu rôøi boû. Nghóa naøy ñaõ xong. Coøn taát caû caùc vaät ôû beân ngoaøi, maø ta ñaõ chaáp laáy ñoù thì khoâng

SOÁ 1516 - LUAÄN THAÙNH PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ CÖÛU TUÏNG NGHÓA Quyeån HaiÏ 604

khaùc gì hình aûnh ôû trong göông. Töùc laø caùc phaùp ñoù, theo thoùi quen laâu ñôøi, noù laø nhöõng haït gioáng ñöôïc ñöa vaøo, taâm thu nhaän vaø caát chöùa taïi ñoù. ÔÛ trong hai caùi khoâng veà ngöôøi chaáp vaø ñoái töôïng chaáp, chaáp laáy hai töôùng ñoái ngaïi. Do töø voâ thæ ñeán nay, caùc hình boùng ñoù ñeàu töø taâm sinh ra, hoaëc ñoàng thôøi, hoaëc trong nhöõng thôøi gian khaùc nhau roài caùc thöù ñoù cuøng keát chaët beân nhau; nhöng neáu ta ñeå yù, quaùn saùt kyõ caøng, thì thaáy taát caû ñeàu khoâng coù töï taùnh. Chaúng phaûi chæ coù taâm, phaùp cuõng do caùc töôùng cuûa sôû duyeân maø daãn ñeán vieäc sinh ra taâm thöùc cuûa naêng duyeân. Theá neân môùi coù töôùng caùc phaùp. Khi noùi "Töôùng", töùc laø noùi ñeán tính tuï taäp, goàm thaâu maø thaønh. Chaúng phaûi chæ coù moät phaùp do ñoái töôïng chaáp laáy laø nhö theá, maø caû töôùng chuû theå chaáp laáy cuõng coù nhö theá... ÔÛ ñaây coù nghóa laø, ñoái töôïng chaáp laáy thì khoâng coù töï taùnh, coøn chuû theå (ngöôøi) chaáp thì laïi chaúng thaät! Tuïng noùi "nöông nhau" (hoã töông). Nöông nhau coù nghóa laø hoøa hôïp. Söï hoøa hôïp nöông nhau ñoù, nhö hình vaø boùng. Vì nhö hình boùng, neân ngöôøi chaáp vaø vaät bò chaáp (naêng thuû, sôû thuû), hai caùi ñoù, phaûi nöông vaøo nhau chaët cheõ, taùnh khoâng bao giôø lìa xa nhau ñöôïc. Töùc laø hai caùi ñoù ôû trong choã khoâng naém baét ñöôïc maø nöông nhau roài thì taâm phaùp xuaát hieän, töùc laø taâm khôûi yù nieäm vaø hoaït ñoäng, theá laø coù caùc töôùng naém baét ñöôïc. Toång yù ôû ñaây laø: Töï taùnh cuûa taâm xöa nay, luoân trong treûo, saùng suoát, khoâng coù hai töôùng sôû thuû vaø naêng thuû, töùc ngöôøi chaáp vaø vaät bò chaáp. Taâm ñoù, xöa nay ñaõ lìa boû nhöõng tham-saân-si vv... vaø caùc voâ minh nhô nhôùp; noù luoân luoân thanh tònh, traéng trong, saùng suûa, vì ñaõ lìa moïi meâ ñaém vaø dính maéc. Cho neân Tuïng sau noùi: "Nhö aùnh traêng trong nöôùc" laø ñeå giaûi thích nghóa naøy. Tuïng Thöù Taùm Noùi: Quaùn töï tònh trong loaïi Nhö traêng trí saùng soi Nhìn aùnh traêng trong nöôùc Saùng roõ nhöng khoâng coù. Quaùn coù nghóa laø ñònh. Ñònh nghóa laø ñeå taâm chuyeân chuù vaøo moät choã, moät caûnh duy nhaát. Trong ñònh ñoù, coù ñoái töôïng ñeå quaùn töôûng, vaø taâm raát töï taïi. Tuïng noùi "Töï", töùc laø chuûng töû, cuûa chính mình. "Tònh" töùc laø thanh tònh. Thanh tònh coù nghóa laø lìa caùc dô baån. Töø nhöõng chuûng töû cuûa mieäng, thaân, yù chính mình, ñaõ hình thaønh maø duyeân lieân tuïc vaø sinh ra töôûng caùc chöõ sau ñaây:

SOÁ 1516 - LUAÄN THAÙNH PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ CÖÛU TUÏNG NGHÓA Quyeån HaïÏ 605

Chöõ "Ngaät Lyù": Chöõ naøy seõ bieán thaønh aùnh saùng röïc rôõ, choùi loøa khaép nôi. Trong aùnh saùng ñoù, töø caùc chuûng töû cuûa taâm, chaûy ra moät doøng cam loä röïc saùng, roäng lôùn, choùi loïi khaép nôi. AÙnh saùng ñoù, laïi bieán thaønh moät vaàng löûa thaät to. Vaø töø vaàng löûa saùng ñoù, sinh ra caùi trí tueä vaø phöông tieän, laïi cuõng töø ñoù noù tieáp tuïc sanh ra. Chöõ "Ha": Chöõ naøy vang doäi, phaùt ra moät tieáng raát to. Trong ñoù hieän ra taùm caùnh Hoa sen, chöõ Ha naèm ôû giöõa, töôûng trong ngoaøi khaép caû möôøi saùu phaàn vò. Laïi töôûng chöõ "Ca" thaønh voâ soá caùc vì sao, chaïy khaép chung quanh. Vaø ôû caùc vò trí thích hôïp, neân töôûng töôïng coù vò Phaät, ngoài treân hoa sen, vaø caû möôøi saùu choã

kia, ñeàu coù vaàng traêng thaät saùng. Cöù quaùn töôûng nhö theá, roài ñeå maõi trong trí nhôù, luùc naøo cuõng thaáy chuùng hieän roõ raøng. Chöõ “Hoàng” coù aùnh saùng röïc rôõ. ÔÛ trong aùnh saùng ñoù, laïi xuaát hieän moät aùnh löûa raát lôùn, choùi loøa. Neân töï quaùn töø thaân mình theo vaàng traêng trí tueä, maø phaùt sinh taâm Boà Ñeà. Laïi töø ñoù phaùt sinh vaàng traêng trí Kim Cang. Neân bieát, maët traêng ñoù, chính laø Trí Kim cang, chieáu khaép theá gian. AÙnh saùng trí tueä chieáu saùng taát caû moïi saéc töôùng. Theá neân tuïng noùi, “nhö traêng trí tueä saùng soi” laø vaäy. Trí Kim cang aáy, maø thaønh töïu sinh ra Hueä vaø caùc phöông tieän. Töôùng cuûa Nieát-baøn, khoâng coù gì duï ñöôïc, cuõng laïi töø Hueä naøy maø sinh ra. Trong Kim Cang giôùi, coù hình töôùng Boà-taùt Ma Ma Chæ ngoài quaùn töôûng phaùp Tam Ma Baùt Ñeå laø phaùp saâu kín, maàu nhieäm, tuyeät dieäu, quí baùu nhaát. Vaàng maây saâu kín, daøn traûi, boàng beành khaép nôi, toûa aùnh saùng röïc rôõ. Vò Boà-taùt ñoù, coù thaân hình chieáu toûa aùnh xanh, coù ba ñaàu vaø taùm caùnh tay. Ñaàu maët ôû giöõa coù maøu xanh, maët beân phaûi maøu vaøng vaø maët beân traùi maøu traéng. Beân höõu, caùnh tay thöù nhaát caàm kieám, tay thöù hai caàm muõi teân, tay thöù ba caàm caâu moùc, tay thöù tö caàm gaäy kim cang. ÔÛ beân traùi, caùnh tay thöù nhaát caàm caùi voøng, tay thöù hai caàm cung, tay thöù ba caàm sôïi daây luïa, tay thöù tö caàm chuoâng. Vaø Boà-taùt ñoù, lyù vaø trí hôïp nhau, neân caùc vieäc laøm boá thí ñeàu öùng hôïp caùc phöông tieän. Vò Boà- taùt aáy, töôùng toát trang nghieâm, ñaàu ñoäi muõ Phaät A Suùc Beä, treân maët coù daùng veû vui töôi, oân hoøa, hieàn laønh, raát ñaùng meán. Ngaøi ñang ngoài Kieát Giaø, ñeïp nhö caùnh hoa A Ña Taây tinh khieát trong saïch, chung quanh coù voøng haøo quang saùng ngôøi röïc rôõ, vôùi aùnh saùng thaät tuyeät dieäu troøn ñaày. Laïi nhö hình töôùng cuûa Kim Cang Taùt Ñoûa, coù töï taùnh ñaày veû an laïc, töôi taén, ñang vaãy nöôùc Cam loà, bieán khaép taát caû. Thaân Boà-taùt ñaáy, töùc laø thaân cuûa Nhö Lai, töø phöông tieän hueä hieän ra. Theá neân baøi Tuïng môùi noùi “Nhö traêng trong nöôùc”.

SOÁ 1516 - LUAÄN THAÙNH PHAÄT MAÃU BAÙT NHAÕ CÖÛU TUÏNG NGHÓA Quyeån HaïÏ 606

Baøi Tuïng noùi “Nhöôïc”, coù nghóa laø nhö, nhö traêng trong nöôùc, ñaáy töùc laø troáng khoâng. Töø trong phaùp khoâng, maø sinh ra caùc phaùp, nôi sinh ra noù, thì xöa nay thuoäc tính chaát khoâng sinh; do ñoù maø duï laø traêng trong nöôùc. ÔÛ ñaây laø nhö theá. ÔÛ trong töï taùnh cuûa phaùp giôùi, chaáp laáy laø coù taùnh nhöng thaät ra laø khoâng coù taùnh. Vì sao? - Tuïng noùi: “Hieän ñoù, nhöng khoâng choã coù”. Do caùc vieäc nhö theá, neân taát caû phaùp khoâng coù gì laø coù theå coù ñöôïc. Trong Chôn nhö coù laøm, coù chöùng maø thaät söï khoâng coù khaû naêng. Coù laøm, coù chöùng, ñeàu chæ laø phöông tieän ñeå taïo laäp ra caùc phaùp. Cuøng vôùi hö khoâng laø bình ñaúng. Ñeå chöùng thöïc cho nghóa naøy; Tuïng Thöù Chín Noùi: Neáu trí ñaõ töông öng Ñoù laø töôùng hö khoâng Moïi hieåu bieát cuûa trí Ñeàu nhö töôùng hö khoâng. Noùi veà töông öng, thì neân bieát, ñoù laø Trí cuøng vôùi Ñònh, hai phaùp aáy töông öng öùng hôïp nhau. Söï töông öng ñoù, töùc laø Kim Cang. Vì coù phaùp töông öng ñoù, neân môùi goïi laø töông öng. Do söï töông öng aáy, trí

coù ñöôïc ñoù, ñoái vôùi caùc phaùp, khoâng coù ñoái töôïng ñeå chaáp. Trong töôùng khoâng hai ñoù, nhôø trí tueä laøm phöông tieän, sinh ra thaân Nhö Lai, ñaây chaúng phaûi laø töï taùnh hí luaän cuûa caùc Uaån-Xöù-Giôùi nhö ñaõ noùi tröôùc ñaây. Ñaáy laø nghóa sau cuøng. Nhöng thaân Nhö lai laø baát ñoäng, choã thaønh töïu caùc töï taùnh phaùp giôùi voán xöa nay laø khoâng sinh. Vì sao theá? Vì töï taùnh cuûa Nhö Lai laø lìa boû, ñoù töùc laø taùnh khoâng, neân thoâi, khoâng theå noùi ñöôïc! "Voâ taùnh", nghóa laø xöa nay chaúng sinh, neân goïi laø voâ taùnh. Theá neân Tuïng noùi laø "Nhö töôùng hö khoâng". Ñaây laïi vì sao? Laø vì lìa taát caû taùnh hí luaän, cho neân gioáng nhö hö khoâng, vì hö khoâng ñoù, laø töôùng nhö theá. Maø töôùng hö khoâng phaûi phuø hôïp nhö theá, cöù nhö lyù maø tìm toøi suy xeùt kyõ löôõng. "Töôùng", coù nghóa laø hieån loä ra ngoaøi. Laïi nöõa, neân bieát ñoái vôùi taát caû phaùp, khoâng coù chöôùng ngaïi; trong töï taùnh maø coù caùc taùc duïng, laø do trí nhaäp vaøo ba coõi, töôùng cuûa taâm vaø taâm sôû thì nhö töôùng hö khoâng. Chæ baøy caùi sôû tri laø voâ minh, ñaõ tuøy thuaän hieän haønh töôùng cuûa hai theá gian laø Khí vaø höõu tình, vôùi töï taùnh hyù luaän cuûa caùc Uaån-Xöù-Giôùi v.v... Caûnh sôû tri naøy tuøy thuaän theo ñoù maø coù giaùc ngoä caùc caûnh sôû tri bieán keá heä thuoäc. Theá neân, ñaây noùi goïi laø sôû tri. Ñoù töùc laø sôû tri laøm

caûnh giôùi cuûa trí, coù tính ñöôïc taïo taùc. Do ñoù Nhaát Thieát Trí, Trí Nhaát Thieát Trí, caû hai thöù trí naøy, ñeàu nhö hö khoâng. Neân quaùn nhö theá. Vì goàm thaâu chung caû nghóa naøy neân Tuïng noùi "Ñeàu". "Ñeàu", nghóa laø khoâng coù ngoaïi leä. Khoâng coù moät phaàn ít naøo ngoaïi leä naøy. ÔÛ ñaây, tröø caùc haøng Thanh vaên, öa thích chöùng laáy Nieát-baøn Höõu dö Y. Tuy ñaõ chöùng ñöôïc lyù Voâ ngaõ veà Ngöôøi, maø ñoái vôùi caùcsöï phaùp cuûa uaån, coøn chaáp cho laø coù. Coøn nhöõng keû khaùc, chöùng Nieát-baøn Voâ Dö Y töùc laø töôùng giaûi thoaùt, nay ñaây ñeàu ñöôïc nhieáp thoï chaáp nhaän. Nhö Phaät ñaõ noùi: Taát caû caùc thöù, taát caû nhöõng caùi coù ôû ñaây, ñeàu laø roãng khoâng. Trong ñoù, laïi tröø ñi moät phaàn "caùi khoâng" cuûa ngoaïi ñaïo ñaõ noùi. Do nghóa ñoù, cho neân, ôû ñaây, neân bieát, trong theá gian, khoâng heà coù moät chuùt phaùp naøo coù theå coù, taát caû ñeàu nhö töôùng cuûa hö khoâng kia. Noùi "Nhö töôùng hö khoâng", neân bieát ñoù laø töï taùnh cuûa hö khoâng, noù chôn thaät nhö theá. Ñaáy laø ñaõ luaän xong veà chín baøi Tuïng nhö ñaõ noùi. Laïi muoán chæ baøy caùc quaû chuûng trí cuûa caùc Boà-taùt, neân noùi moät Tuïng toång keát: Nhö lyù tö duy thaät taùnh aáy, Taát caû taùnh aáy, chaúng nöông nhôø, Coù taâm thaéng nguyeän quaû Boà-ñeà, Ñaïi trí trang nghieâm phaûi ñaït ñöôïc.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*